

Deze taalwijzer is een hulpmiddel voor mensen die schrijven over hiv en/of aids. Net zoals taal verandert zullen we deze taalwijzer ook constant updaten. Voor vragen over het gebruik van bepaalde termen of missende termen kun je contact opnemen met redactieraad@hivvereniging.nl.

Laatste update: 29/5/2019

Copyright 2018 Hiv Vereniging CC-BY-NC-ND 4.0

Deze liever niet gebruiken	Achtergrond	Onze voorkeur
Afkortingen en acroniemen	We spreken niet over mensen in vormen van afkortingen, dit is dehumaniserend en de naam van de groep moet voluit worden geschreven. Dus geen PLWHA maar mensen met hiv.	Voluit schrijven
Aids virus	Aids is geen virus maar een gevolg van hiv.	Aids
Aidsbestrijding / hiv-bestrijding	Het gebruik van bestrijding kan impliceren dat het een gevecht is tegen mensen met de diagnose aids. Het gaat hier over onderwerpen als toegang tot zorg, testmogelijkheden, voorlichting, etc. Geen termen waar bestrijding bij past (zie ook vechten, strijden).	Antwoord op aids, antwoord op hiv
Aidsdoden	Mensen sterven niet aan aids zelf maar aan de gevolgen van aids. Daarnaast willen we het koppelen van aids aan woorden zo veel mogelijk vermijden omdat het dehumaniserend is. We spreken hier over een persoon.	Mensen gestorven aan de gevolgen van aids
Aidsdrager	Deze term is incorrect en stigmatiserend en wordt daarom niet meer gebruikt. Je kunt aids niet dragen, wel hiv.	Persoon met hiv, mensen die leven met hiv
Aidspatiënt	zie hiv-patiënt.	Iemand met de diagnose aids
Aidsslachtoffer	Je sterft niet aan aids, maar aan de gevolgen van aids. Daarnaast is de term 'slachtoffer' stigmatiserend. Door te spreken over mensen / personen onderstreep je dat het gaat om mensen.	Mensen die gestorven zijn aan de gevolgen van aids.
Aidstest	Er bestaat geen aidstest. Wel een test om te kijken of je hiv-antistoffen hebt, oftewel een hiv-test.	Hiv-test
Allochtoon / migrant	We willen niet mensen reduceren tot hun achtergrond, net zoals dat we mensen niet willen reduceren tot hun hiv-status. Zet daarom altijd mensen voorop.	Mensen met een migratieachtergrond.
Besmettelijk	zie ook 'besmetten'.	overdraagbaar, of in medische context infectueus

Deze liever niet gebruiken	Achtergrond	Onze voorkeur
Besmetten	<p>De reden dat wij vanuit de vereniging liever niet het werkwoord besmetten gebruiken heeft met de onderliggende gedachte te maken. Ten eerste heeft de term een vervelende nasmaak, en geeft het mensen met hiv het gevoel dat ze vies zijn. Daarnaast impliceert 'besmetten' dat je het makkelijk kunt overdragen, via lichamelijk contact, delen van bestek, etc. Bij hiv is dit niet het geval, en daarom spreken we ook wel van een infectieziekte. De griep is besmettelijk, hiv niet.</p> <p>Let op: Als het gaat over niet-medische taal dan prefereren wij altijd de term 'overdragen' omdat het minder zwaar beladen is en niet medisch klinkt.</p>	overdragen, of in medische context: infecteren
Brandhaard	Deze term wordt wel eens gebruikt om regio's en landen te benoemen waar hiv-infecties vaker voorkomen dan in andere gebieden. Het gebruik van brandhaarden heeft een nare en denigrerende toon. Voorkeur gaat uit naar het noemen van de regio/land bij naam.	regio's, landen
Clean	Dit impliceert dat mensen met hiv (of andere soa's) vies zijn, wat natuurlijk niet klopt. De term is stigmatiserend.	Soa-vrij
Drugsverslaafde / drugsmisbruikers	Deze termen zijn neerbuigend tegenover mensen die drugs gebruiken. Het is belangrijk dat men met vertrouwen en respect omgaat met mensen die drugs gebruiken. Wanneer noem je iemand verslaafd? Dat is een diagnose die alleen vast te stellen is door specialisten, de term gebruiken voor mensen die drugs gebruiken is daarom ook stigmatiserend en ongepast.	Mensen die drugs gebruiken, middelengebruikers/ drugsgebruikers kan ook maar hebben niet de voorkeur omdat het niet de mens vooraan zet, onze voorkeur gaat uit naar mensen die drugs gebruiken.
HIV	Hiv wordt in de Nederlandse taal niet meer geschreven met hoofdletters. Hiv werd geïntroduceerd als afkorting (voor humaan immunodeficiëntievirus) maar omdat het ondertussen is ingeburgerd als zelfstandig begrip schrijven we het met kleine letters.	Hiv
Hiv virus	Hiv staat voor humaan immunodeficiëntievirus waarin het woord virus dus al voorkomt. Hiv virus is dus dubbelop en kun je beter vermijden.	Hiv

Deze liever niet gebruiken	Achtergrond	Onze voorkeur
Hiv/Aids	Deze twee termen worden nog vaak gekoppeld aan elkaar terwijl ze niet hetzelfde zijn. Het koppelen van deze twee termen zorgt voor verwarring. De meeste mensen met hiv hebben geen aids. Daarnaast is hiv/aids-preventie ook niet correct. Hiv-preventie gaat over condoomgebruik, PrEP, schone naalden etc. Terwijl aidspreventie gaat over medicatiegebruik, gezonde voeding, beweging etc.	Mensen die leven met hiv
Hiv-besmetting	zie ook 'besmetten'.	Hiv-infectie
Hivlijders	Stigmatiserende term die gebruikt wordt om mensen met hiv te omschrijven.	Mensen die leven met hiv
Hiv-patiënt	De term patiënt impliceert dat de persoon niet in staat is voor zichzelf te zorgen en werkt stigmatiserend. Patiënt kan alleen gebruikt worden in een medisch-klinische context maar dan zonder hiv ervoor. Daarnaast kan het zijn dat iemand met hiv zich niet ziet als patiënt en zo ook niet benaderd wilt worden. Je hebt het over een persoon, een mens.	Persoon met hiv, mensen die leven met hiv. Als je toch wilt spreken over patiënt gebruik dan: patiënt of patiënt die leeft met hiv.
Homoziekte / hivhomo	Deze term werd vooral vroeger veel gebruikt als men sprak over hiv omdat het vooral voor kwam bij mannen die seks hebben met mannen. Al snel kwam men erachter dat iedereen hiv kan krijgen maar de term wordt nog steeds gebruikt. LET OP: Wil je spreken over een homoman met hiv dan kun je dat gewoon zo benoemen, maar termen als hivhomo zijn stigmatiserend en ongepast.	hiv, hiv-infectie, homoman met hiv.
Illegaal / Illegalen	Geen mens is illegaal. Geen mens is onwettelijk. Door de term te gebruiken als zelfstandig naamwoord reduceer je mensen hun bestaan tot een criminaliteit.	Ongedocumenteerd, ongedocumenteerden.
Invalide / mindervalide	Invalide betekent letterlijk niet waardig, mindervalide betekent minderwaardig. Termen die niet geschikt zijn voor mensen.	Gehandicapt persoon, persoon met een (functie)beperking.
Ontwikkelingslanden / derde wereld landen	Deze termen zijn niet meer van deze tijd en zijn meestal ook niet eens correct. Net zoals bij mensen verdienen landen het om bij naam genoemd te worden. Vervolgens kun je wel de problematiek benoemen en waar ontwikkeling nodig is.	Noem het land bij naam. Ander alternatief hebben we nog niet.

Deze liever niet gebruiken	Achtergrond	Onze voorkeur
Onveilig/veilig	<p>De term veilig/onveilig is een te vaag begrip om te gebruiken als men spreekt over het vermijden van risico's op hiv en andere soa's tijdens seksueel contact. Seks op een motor is onveilig. Daarnaast wordt seks zonder condoom vaak geschetst als onveilig terwijl er ondertussen ook veel andere manieren zijn om jezelf te beschermen tijdens de seks, zoals PrEP. Daarom prefereren wij de term beschermd/onbeschermd.</p> <p>Let op: Spreek je van seks zonder condoom kun je beter 'condoomloze seks' gebruiken in plaats van onbeschermd seks. Iemand kan geen condoom gebruiken maar wel PrEP, en dat is ook een vorm van bescherming.</p>	<p>Beschermd/onbeschermd</p> <p><i>Of</i></p> <p>Condoomloze seks</p>
Preventie van aids	Vaak wordt hiermee preventie van hiv bedoeld. Als men spreekt over beschermen tijdens seksuele handelingen met condooms of PrEP gaat het om preventie van hiv, en niet aids.	Preventie van hiv
Prostituee	De term prostituee wordt in Nederland nog niet gezien als stigmatiserend taalgebruik maar in de rest van de wereld wel. Prostituee gaat voorbij het feit dat sekswerk een beroep is en kan in sommige gevallen denigrerend gebruikt worden. Daarom is het wel belangrijk dat organisaties en de overheid de term niet gebruiken.	Sekswerker
Risico op aids	Hier worden vaak de termen hiv en aids door elkaar gebruikt. Gebruik deze term niet als je spreekt over verhoogd risico om hiv te krijgen.	Risico op hiv-infectie
Risicogroep	Deze term impliceert dat het risico binnen deze groep blijft wat stigmatiserend werkt en zorgt voor discriminatie jegens deze groepen. Daarnaast geeft het een valse veiligheid voor mensen die wel risicovol gedrag vertonen maar zichzelf niet identificeren tot deze groepen.	Belangrijke groepen
Sekspil, pretpil, homopil	Men bedoelt hier PrEP, een hiv-preventiemiddel die mensen beschermt tegen een hiv-infectie. De term sekspil is stigmatiserend en omvat een negatief waardeoordeel over de gebruikers van PrEP (namelijk dat ze veel seks zouden hebben).	PrEP, PrEP-pil, hiv-preventiepil, hiv-preventiemiddel

Deze liever niet gebruiken	Achtergrond	Onze voorkeur
Seropositief	Oud taalgebruik en past niet meer in deze tijd. Het kan wel om een diagnose uit het verleden weer te geven - als je iets in historisch perspectief plaatst. Veel mensen met aids werden na de introductie van de combinatietherapie weer seropositief namelijk.	Hiv-positief
Serosorteren	Serosorteren is een ouderwetse term die gebruikt wordt om je sekspartner uit te kiezen op basis van hun hiv-status. Het is niet nodig om mensen met hiv uit te sluiten als sekspartners op basis van hun status omdat als een persoon met hiv medicatie slikt het virus niet overgedragen kan worden (zie www.nisn.nl voor meer informatie).	De term hoeft niet 'verbannen' te worden, het is alleen belangrijk dat de gedachtegang erachter ontkracht wordt omdat het gebaseerd is op stigma en angst.
Transseksuelen, transgender	Als we het hebben over trans personen spreken we niet over zelfstandig naamwoorden. De term transseksueel is een medische term die weinig gebruikt wordt.	Trans(gender) vrouw, trans(gender) man, trans(gender) personen.
Uitgeproduceerd	Deze term wordt vaak nog gebruikt voor mensen die toch nog in procedure zitten (bijv. bij een herhaalde asielprocedure). Het kan zijn dat iemand is afgewezen, deze mensen kunnen vaak niet terug naar eigen land. Ook voor deze mensen gebruiken we deze term liever niet.	In procedure of onuitzetbaar.
Vechten, strijden -> en andere vormen van dit soort agressief-taalgebruik	Het risico dat men overgaat van strijd tegen hiv naar strijd tegen mensen met hiv is te groot om gebruik te maken van dit soort termen. Alleen als het gebruikt kan worden in een specifieke context.	antwoord op, maatregelen tegen, initiatief, actie

Meer informatie over taal?

- Het Taaldossier van One World: <https://www.oneworld.nl/dossiers/het-taaldossier/>
- Taalwijzer van Transgendernetwerk: <https://www.transgendernetwerk.nl/publicaties/transgender-mediawegwijzer/>